

STORTINGET

Innst. 377 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:129 S (2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Tobias Drevland Lund, Mimir Kristjansson og Sofie Marhaug om å prioritere kraften strengere

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.
- Stortinget ber regjeringen innføre et kriterium om samfunnsnytte for tildeling av kraft, som tar hensyn til arbeidsplasser, klima og natur.
- Stortinget ber regjeringen sette i gang et arbeid for å utrede et forbud mot storskala kommersiell kryptovalutautvinning.
- Stortinget ber regjeringen sette vedtatte planer om videre elektrifisering av norsk olje- og gassproduksjon i bero, samt si nei til nye søknader om elektrifisering.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Gro-Anita Mykjåland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Representantforslag 129 S (2023–2024) om å prioritere kraften strengere, hvor det fremmes en rekke forslag knyttet til stortingsbehandling av større tildelinger av krafttilgang for prosjekter, kriterier for tildeling av kraft, kryptoutvinning, samt elektrifisering av norsk sokkel. Komiteen viser videre til forslag 4 i Representantforslag 129 S (2023–2024), samt til Innst. 203 S (2023–2024), der lignende forslag ble behandlet av komiteen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Norge lenge har vært i en situasjon der vi ikke har hatt behov for å prioritere tilgang til kraft, og at dette har bidratt til betydelig økonomisk vekst og verdiskaping rundt om i hele landet. Disse medlemmer merker seg at flere faginstanser mener at vi kan få et kraftunderskudd i Norge innen 2030. Ved et kraftunderskudd blir vi avhengige av mer import av strøm, noe som med stor

sannsynlighet vil føre til høyere strømpriser, og vi må i verste fall rasjonere strøm. Dette er en situasjon vi ikke ønsker å komme i, og som vil være svært uheldig for både forbrukere og næringsliv. Disse medlemmer mener at i påvente av økt utbygging av kraft er vi nødt til å begrense tilgangen for nye prosjekter. Disse medlemmer mener at i utgangspunktet skal alle som ønsker det, få tilgang til kraft, men i dagens situasjon må tilgangen reguleres tøffere.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne understreker at kraftsituasjonen i fremtiden er avhengig av en rekke politiske valg. Man må bruke mer kraft for å kutte klimagassutslipp, men ikke alle kraftkrevende planer er automatisk gode klimatiltak. Nye næringer som er ekstremt kraftkrevende, seiler opp, uten at det er riktig å kalle dem klimavennlige. Både storskala kommersiell kryptoutvinning og ukritisk databruk til for eksempel kunstig intelligens kan bli ekstremt kraftkrevende. For store vyer fører til økt press på naturen i form av behov for mer kraftutbygging.

Disse medlemmer mener det er behov for å prioritere kraften strengere for å unngå kraftunderskudd, ta vare på naturen og bruke den verdifulle kraften på nødvendige klimakutt – slik at man kan beholde industriarbeidsplasser på fastlandet. Kraft er ikke en uendelig ressurs, heller ikke den fornybare kraften, og må derfor behandles som en begrenset ressurs. Dagens markedsliberale førstemann til mølla-prinsipp er uegnet til å møte fremtidens kraftbehov.

Disse medlemmer viser til at det i forbindelse med strømnnettutvalgets rapport, som ble lagt frem sommeren 2022, kom en rekke høringsinnspill om kriterier for tildeling av kraft. Naturvernforbundet ba om «en ordning hvor relevante myndigheter prioriterer mellom de innmeldte prosjekter ut ifra samfunnsnytte», og listet opp følgende kriterier: «klimagevinst, arealforbruk og energiforbruk, verdiskaping og hva som produseres». Også LO ønsket seg strengere kriterier:

«LO mener utvalget burde drøftet de ulike sidene ved en koordeining der kriterier for tilgang, som sysselsetting, ringvirkningar i lokalsamfunnet, og klimagassutslipp inngikk.»

Disse medlemmer viser vidare til at Statnett i et brev til Olje- og energidepartementet i desember 2022 ba om en revurdering av regelverket. De skriver:

«Bestemmelsen om tilknytningsplikt ble etablert i en annen tid, med kraftoverskudd og relativt begrensede planer om ny kraftbasert virksomhet. Situasjonen er nå snudd på hodet, med et energioverskudd som reduseres raskt, og få planer om ny kraftproduksjon.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne merker seg at regjeringen

ikke har tatt noen av disse innspillene til følge, men i stedet innført et modenheitskriterium. I tillegg jobber regjeringen med en forskrift om å prioritere eksisterende industri. Disse medlemmer mener at disse tiltakene er langt fra tilstrekkelig til å prioritere kraften på en klok måte.

Komiteens medlem fra Rødt fremmer derfor tre forslag som kan bøte på fremtidig sløsing med kraften. Store kraftkrevende prosjekter må behandles som politiske avgjørelser, og ikke overlates til første mann til mølla-prinsippet.

Dette medlem mener det er klokt med kriterier for tildeling. En vanlig innvending mot slike kriterier er at tildelingen er vanskelig å gjennomføre i praksis. Dette medlem mener derfor at kriteriet om samfunnsnytte bør ledsages av politisk behandling av tildelinger på over 25 MW.

Dette medlem mener at store samfunnsmessige beslutninger bør behandles politisk. I dag har man for eksempel en grense på 15 mrd. kroner for prosjekter knyttet til utvinning og produksjon av norsk olje og gass. At man skal ha en lignende ordning for store, kraftkrevende prosjekter – enten det skulle være nye datasentre, hydrogen- eller ammoniakfabrikker eller andre kraftkrevende prosjekter – mener dette medlem er et godt prinsipp.

Dette medlem mener vidare at storskala kommersiell kryptoutvinning bør forbys. Denne næringen er ekstremt kraftkrevende. Det meste av kryptovaluta, blant annet den største valutatypen bitcoin, utvinnes, eller mines, gjennom «proof of work»-metoden. Programvare bruker energi på å løse komplekse matteproblemer, og den første datamaskinen som finner løsningen på problemet, tildeles valutaenheter.

Siden verdien av en valutaenhet kan være svært høy målt i ordinær pengeverdi, ønsker flere og flere å utvinne kryptovaluta – spesielt bitcoin. Når flere konkurrerer om å mine den samme valutaenheten, blir mattestykkene mer detaljerte, og det krever mer energi å komme til riktig måltall. Dette medlem mener at denne utvinningen ikke skaper noen verdi utenom å være et bevis på hvem som har brukt mest energi på å løse problemet.

Med dagens system kan datasentre som driver med kryptovaluta, fremstå som «modne» hvis de har kommet langt nok i å etablere denne typen kraftkrevende virksomhet. Samtidig er antallet arbeidsplasser svært begrenset, og formålet er ikke utpreget samfunnsnyttig eller klimavennlig. Dette medlem viser til nyhetssak fra NTB 16. mai 2024, hvor partier som representerer et flertall på Stortinget, går sammen om et forslag om å utrede et forbud mot utvinning av kryptovaluta i Stortingets behandling av Dokument 8:106 S (2023–2024).

Dette medlem mener også at det bør gjøres prioriteringer mellom ordinære datasentre. Her bør det

prioriteres strengere, selv om forslagsstillerne ikke er prinsipielle motstandere av alle datasentre. Dette medlem foreslår også å innføre et konkret kriterium for tildeling av kraft, som hensyntar arbeidsplasser, klima og natur – i tråd med innspillene til strømnnettutvalgets rapport.

Dette medlem vil også stanse elektrifisering av sokkelen. Mye av sokkelen er allerede vedtatt elektrifisert, men store prosjekter gjenstår fortsatt, enten fordi vedtakene ennå ikke er fulgt opp (som for eksempel Melkøya, Draugen og Njord) eller fordi det ikke er fattet vedtak (Konkraft anslår at ca. 7 TWh gjenstår). Selv om elektrifisering pynter på Norges nasjonale klimaregnskap, er det høyst usikkert om det har noen reell klimaeffekt. I stedet flytter man utslippene, når den fossile energien eksporteres og forbrennes i utlandet.

Dette medlem viser til Innst. 203 S (2023–2024) og Dokument 8:37 S (2023–2024), hvor dette medlem foreslo følgende:

«Stortinget ber regjeringen om ikke å gi ytterligere tillatelser til leting, utvinning (PUD), eller anlegg og drift (PAD) etter petroleumsloven, inntil en strategi for sluttfasen av norsk petroleumsvirksomhet er behandlet av Stortinget.»

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre et kriterium om samfunnsnytte for tildeling av kraft, som tar hensyn til arbeidsplasser, klima og natur.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag til en MW-grense for stortingsbehandling av nye prosjekter som ber om tilknytning til strømnettet.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til NOU 2022:6 Nett i tide – om utvikling av strømnettet (Strømnnettutvalget) fra 2022, som vurderte om det er hensiktsmessig å innføre kriterier for å prioritere mellom kunder i tilknytningskøen. Dette medlem merker seg at flere av høringsinstansene til Strømnnettutvalgets rapport påpekte utfordringen med dagens situasjon. Flere mente det var behov for å foreta en prioritering mellom ulike aktører som står i køen. Det ble også spilt inn at

en eventuell prioritering må foretas på politisk nivå, samtidig som den må være presis, forutsigbar og praktiserbar, med lite rom for skjønn. Dette medlem mener et alternativ til dagens system er å stille objektive krav som er knyttet til oppnåelse av Norges overordnede energi- og klimamål og eventuelt andre strategiske investeringer, utover kravene til modenhet og «førstemann-til-mølla»-prinsippet. Dette medlem mener regjeringen må utarbeide et breiere og mer presist sett av kriterier for prioritering av nettilgang, samt vurdere hvordan en klageordning for nettilgang bør organiseres.

Dette medlem viser til representantforslag 118 S (2023–2024) fra representanter fra Høyre og Venstre om krav til erstatningskraft for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner, og til Venstres forslag og merknader knyttet til behandlingen av dette.

Dette medlem viser videre til Venstres forslag og merknader i Dokument 8:115 S (2022–2023), jf. Innst. 276 S (2022–2023) om at kraft til Hammerfest LNG og Snøhvit må baseres på gasskraftverk med CO₂-fangst og -lagring (CCS), og Dokument 8:95 S (2021–2022), jf. Innst. 257 S (2021–2022), om lokal CO₂-fangst og -lagring m.m. for å nå klimamål på sokkelen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen innføre et kriterium om samfunnsnytte for tildeling av kraft, som tar hensyn til arbeidsplasser, klima og natur.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag til en MW-grense for stortingsbehandling av nye prosjekter som ber om tilknytning til strømnettet.

Forslag fra Rødt:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:129 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Tobias Drevland Lund, Mimir Kristjánsson og Sofie Marhaug om å prioritere kraften strengere – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 28. mai 2024

Ingvild Kjerkol

leder

Gro-Anita Mykjåland

ordfører

**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Energi- og miljøkomiteen
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1911-

18. april 2024

Representantforslag 129 S (2023-2024) om å prioritere kraften strengere

Jeg viser til Energi- og miljøkomiteens oversendelse av 10. april 2024, der det bes om min uttalelse til representantforslag 129 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Tobias Drevland Lund, Mímir Kristjánsson og Sofie Marhaug.

Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.*

Vurderingen av om en ny tilknytning eller økt uttak hos en eksisterende kunde er «driftsmessig forsvarlig» er en kompleks og teknisk vurdering. En endring i innmating eller utmating i ett punkt i nettet kan få følger i hele nettet, og i tilgrensende, underliggende og overliggende nett.

Kraftsystemet er både sammensatt, og dynamisk. Ved tilknytning av en forbruksaktør, vil aktørens forbruksprofil, og ikke bare det maksimale effektuttaket, kunne være vesentlig for vurderingen. I tillegg vil fleksible kunder kunne være egnet for tilknytning til strømnettet på særlige vilkår. Det er nødvendig at nettselskapene gjør slike vurderinger, herunder om hver enkelt tilknytning eller forbruksøkning vil være driftsmessig forsvarlig, om det vil være mulig å gi tilknytning på særlige vilkår eller om det vil være nødvendig med nettforsterkninger.

Det har vært en sterk vekst i antall tilknytningssaker siden 2018. Statnett rapporterer at foretaket har reservert kapasitet tilsvarende forbruksvekst på 8 750 MW i transmisjonsnettet og at tilknytningssaker som er vurdert som modne med et samlet volum på 4 200 MW står i

kapasitetskø. Det er med andre ord svært store volumer som er forespurt. Forslaget ville medført at Stortinget fikk en betydelig portefølje med tilknytningssaker til behandling. Det må regnes med at tilknytningsprosessen ville tatt vesentlig lenger tid og at Stortinget ville måtte utføre mange utpregede forvaltningsoppgaver ved behandlingen av enkeltsaker. En grense på 25 MW ville også gitt aktørene insentiv til å tilpasse prosjektene til effektgrensen, eventuelt dele opp prosjektet i mindre deler med effektbebehov under grensen for krav om stortingsbehandling.

Gjennom energilovgivningen er nettselskapene sterkt regulert. Blant annet skal de sikre nøytral opptreden overfor brukere av strømmettet og tilgang til kraftmarkedet på ikke-diskriminerende og objektive vilkår. Energiloven legger ikke opp til at energimyndighetene gjennom konsesjoner eller på annen måte fordeler tilgang til kraftmarkedet mellom ulike aktører. Dersom man skulle innført begrensninger i enkeltaktørers tilgang til kraftmarkedet, ville det innebære en sterk inngripen overfor de som ønsker tilgang til kraftmarkedet.

Regjeringen fører en aktiv næringspolitikk, men jeg anser ikke begrensninger i adgangen til kraftmarkedet som et egnet virkemiddel i gjennomføring av næringspolitikken. Jeg mener det er hensiktsmessig at nettselskapene, som også kjenner de lokale forholdene best, fortsatt skal ha ansvar for tilknytningsprosessen, herunder prioritering av kunder ved begrenset nettkapasitet og innenfor de rammene myndighetene gir.

Jeg anbefaler derfor at forslaget ikke vedtas.

2. Stortinget ber regjeringen innføre et kriterium om samfunnsnytte for tildeling av kraft, som tar hensyn til arbeidsplasser, klima og natur.

Jeg er glad for at vi har vekst i norsk industri og næringsvirksomhet. Nettselskapene plikter å gi alle som forespør det tilknytning til nettet og adgang til kraftmarkedet. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Tilknytningsplikten bidrar med stabile og gode rammevilkår, og dette er avgjørende for at Norge skal være et attraktivt land å etablere seg.

Mye nytt og økt forbruk har fått reservere nettkapasitet, men det er også mange modne aktører som står i tilknytningskø. Ettersom det tar lang tid å utrede, omsøke og etablere nye nettanlegg, vil flere aktører kunne måtte vente lenger enn ønskelig på tilknytning. Regjeringen vil derfor fortsette å jobbe for at det skal gå raskere å forsterke nettet, men på kort sikt er jeg spesielt opptatt av at det eksisterende nettet utnyttes effektivt. Som en del av arbeidet for bedre utnyttelse av nettet vil departementet snart sende forslag om modenheitskriterier for kunder som skal reservere kapasitet på høring. Regjeringens forslag vil legge til rette for at prosjektene som har størst mulighet for realisering, og som dermed faktisk bidrar med verdiskapning og arbeidsplasser, gis prioritet. Urealistiske prosjekter skal ikke stå i veien for lønnsomme, samfunnsnyttige prosjekter.

Forslaget om modenheitskriterier vil etter departementets syn også kunne legge til rette for at eksisterende virksomhet kan omstille seg og vokse, fordi slike aktører bør ha gode forutsetninger for å demonstrere gjennomføringsevne, og dermed også modenhet. Dette er viktig for å bevare arbeidsplasser og sikre fortsatt verdiskaping og for å redusere norske klimagassutslipp gjennom elektrifisering av eksisterende industri. Dersom to prosjekter vurderes likt med hensyn til modenhet og framdrift, legger regjeringen til grunn at eksisterende virksomhet prioriteres.

En tilnærming som i representantforslaget, vil etter min vurdering være svært vanskelig å gjennomføre i praksis. Nettselskapene er naturlige monopoler, og det er viktig at de er nøytrale aktører. Det tilligger ikke nettselskapene å gjøre politiske prioriteringer av om et planlagt forbruk er ønskelig eller ikke. Nettselskapene har selv etterspurt tydeligere føringer, blant annet i høringen av strømnnettutvalgets rapport (NOU 2022: 6 *Nett i tide – om utvikling av strømnettet*). Det spilles inn at en eventuell prioritering ved tilknytning til nettet må være presis, forutsigbar og praktiserbar, med lite rom for skjønn. Jeg er også bekymret for at en slik tilnærming som representantene foreslår vil være svært klagedrivende. Kunden vil alltid kjenne sitt prosjekt best, og vil kunne utfordre forutsetningene eller omtalen av prosjektet.

For regjeringen er det svært viktig å legge til rette for at det skal gå raskere å etablere nettanlegg i framtiden, og for at nettet skal kunne utnyttes mest mulig effektivt. Derfor fortsetter regjeringen blant annet med styrkingen av konsesjonsmyndighetene og øker eksisterende støtteordninger for energieffektivisering betraktelig i statsbudsjettet for 2024.

Jeg anbefaler at forslaget ikke vedtas.

3. Stortinget ber regjeringen sette i gang et arbeid for å utrede et forbud mot storskala kommersiell kryptovalutautvinning.

Jeg har førhørt meg med digitaliserings- og forvaltningsministeren, som gir følgende uttalelse til forslaget:

«Som digitaliseringsminister er jeg opptatt av at vi må skille mellom datasentre som har stor verdi for samfunnet, og de aktørene som kun driver med utvinning av kryptovaluta. Datasentre er digital infrastruktur som er helt nødvendig i vårt digitale samfunn, og brukes av samfunnet i stort. Rene kryptosentre leverer ikke datasentertjenester som kan brukes av andre aktører, og anses dermed ikke som like samfunnsnyttige.

Regjeringen arbeider med tiltak som skal gi en bedre oversikt over utvinning av kryptovaluta i Norge. I ny ekomlov, som ble lagt frem for Stortinget 12. april, foreslår vi å innføre krav til forsvarlig sikkerhet i datasentre og at datasenteroperatører skal registreres i et eget register. Et register vil innebære at vi får bedre oversikt over næringen og hvilke tjenester de tilbyr. Dette vil være et viktig bidrag til å få bedre oversikt over hvilke prosjekter som er verdiskapende og til det beste for samfunnet. Registreringen legger også til rette for myndighetenes tilsyn med datasenternæringen.

De nye bestemmelsene i ekomloven er et nødvendig første skritt for å sikre regulering av datasenterindustrien, og vil kunne suppleres med ytterligere regulering. Blant annet er det aktuelt å vurdere tiltak knyttet til utvinning av kryptovaluta. I denne forbindelse er det imidlertid nødvendig å utrede et bredt og oppdatert kunnskapsgrunnlag, hvor blant annet omfanget av utvinning av kryptovaluta i Norge og konsekvensene av dette for samfunnet, kartlegges nærmere. Jeg vil ikke begrense en kommende utredning til å gjelde et «forbud mot storskala kommersiell kryptovalutautvinning». Et forbud mot kryptoutvinning vil være et svært inngripende virkemiddel, og vi må vurdere om andre og mindre inngripende virkemidler vil være mer hensiktsmessige. Det er ingen andre land i Europa som har innført forbud mot utvinning av kryptovaluta.

Som digitaliseringsminister vil jeg til slutt understreke hvor viktig det er at vi ikke innfører en regulering som hindrer videreutviklingen av den digitale infrastrukturen i Norge. Ved et eventuelt forbud mot utvinning av kryptovaluta kan man risikere å ramme den øvrige datasenternæringen gjennom ulike typer begrensninger og altfor omfattende dokumentasjonskrav.»

- 4. Stortinget ber regjeringen sette vedtatte planer om videre elektrifisering av norsk olje- og gassproduksjon i bero, samt si nei til nye søknader om elektrifisering.*

Regjeringen vil utvikle norsk petroleumsindustri gjennom å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. Dette vil vi blant annet gjøre gjennom å videreføre en stabil og forutsigbar petroleumspolitikk, der næringen har egeninteresse av å produsere sikkert og med lave utslipp av klimagasser.

Hovedvirkemidlene for å produsere olje og gass med lave utslipp av klimagasser er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står overfor svært høye utslippskostnader, og det er varslet at disse gradvis skal øke. Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen gjennom å gjennomføre de utslippsreducerende tiltak som er lønnsomme med den forventede fremtidige utslippskostnaden/karbonprisen.

Omlegging til mer drift med kraft fra land er det eneste tiltaket som kan gi vesentlige utslippsreduksjoner de neste årene fra eksisterende felt. Energieffektivisering, redusert fakling og direktekoblede havvindanlegg kan også bidra noe, mens tiltak som CO₂-håndtering og hydrogen/ammoniakk i dag ikke fremstår som realistiske løsninger for å redusere utslippene frem mot 2030.

Reduksjoner i utslippene fra produksjonen på norsk kontinentalsokkel vil redusere de norske CO₂-utslippene. Effektene på utslippene på europeisk og globalt nivå er ikke like store fordi petroleumssektoren er omfattet av det europeiske kvotesystemet for klimagassutslipp. Ved at den frigjorte gassen fra slike tiltak i stedet eksporteres kan det bidra til lavere globale klimagassutslipp.

Representantene foreslår at vedtatte planer om mer drift med kraft fra land i norsk olje- og gassproduksjon stilles i bero. Forslaget retter seg dermed mot felt som har godkjente utbyggingsplaner, konsesjoner er gitt, og hvor anleggene i dag er under utbygging. Rettighetshaverne har tildelt kontrakter til leverandørindustrien og byggearbeidene er i gang.

Jeg legger til grunn at forslaget om å stille utbyggingsprosjekter som gjennomføres under allerede gitte konsesjoner i bero, betyr at myndighetene skal pålegge stans i utbyggingene. Dette vil være omgjøring av forvaltningsvedtak til ugunst for konsesjonshaver. Etter norsk rett er det svært begrenset adgang til å gjøre denne typen omgjøring. Dersom forslaget som fremmes av representantene skulle gjennomføres, vil det ha dramatiske konsekvenser for disse prosjektene, og påføre rettighetshaverne og deres leverandører enorme kostnader. Staten vil gjennom petroleumsskattesystemet og statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) betale den klart største andelen av disse kostnadene.

Stabile og forutsigbare rammebetingelser er svært viktig for investeringsviljen i Norge. Representantforslaget vil gjøre det mindre attraktivt å investere i Norge, både i petroleumssektoren og i andre sektorer.

Kraft fra land-prosjekter innebærer store investeringer, og det er betydelige variasjoner i tekniske muligheter, kostnader og potensialet for utslippsreduksjoner knyttet til å forsyne ulike innretninger og landanlegg med kraft fra land. Nye prosjekter er også avhengig av at det er tilgjengelig kapasitet i et egnet tilknytningspunkt på land, og det kan være behov for tiltak i kraftnettet. Kraft fra land er derfor ikke en hensiktsmessig løsning overalt og må vurderes fra sak til sak slik det gjøres i dag. Det er regjeringens politikk.

Representantene foreslår at myndighetene sier nei til nye søknader om godkjenning av nye kraft fra land-prosjekter. Forslaget innebærer at petroleumssektoren fratras den viktigste muligheten de i dag har for å kutte utslipp framover.

Jeg anbefaler at forslaget ikke vedtas.

Med hilsen

Terje Aasland

**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1911-

14. mai 2024

Svar på spørsmål 1-2 til representantforsalg 129 S (2023-2024) om å prioritere kraften strengere

Jeg viser til brev oversendt 8. mai 2024 med to spørsmål fra energi- og miljøkomiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti. Representanten stiller følgende spørsmål:

- 1. Hvor mange bedrifter har et uttak over 25 MW i dag*
- 2. Hvor mange bedrifter har søkt om et uttak over 25 MW*

Statnett opplyser at om lag 80 punktuttak har et maksimalt uttak på 25 MW eller mer i dag.

Statnett informerer videre om at de har reservert kapasitet i 64 saker som gjelder forespørsler om nytt eller økt uttak over 25 MW. I tillegg er 40 prosjekter som har etterspurt 25 MW eller mer vurdert som modne og satt i kapasitetskø fordi det ikke er tilgjengelig kapasitet i nettet.

Alle har rett på tilknytning til nettet. Dersom det er nødvendig med nettførsterkninger i transmisjonsnettet eller på andre nettnivå for at det skal bli driftsmessig forsvarlig å tilknytte en aktør, plikter nettselskapene å utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet, uten ugrunnet opphold, for å kunne gi tilknytning.

Med hilsen

Terje Aasland

